

'Poduzetništvo bez granica' - međuregionalni projekt Europske unije

Anne Sofie Skogvold

U ruralnom području Salten na sjeveru norveške pokrajine Nordland i okolnim županijama s druge strane granice u Norrbottenu u Švedskoj već se treću godinu uspješno radi na zajedničkom projektu jačanja poduzetničkih saznanja u vrtićima i školama. Time se ohrabruje djecu da razviju privrženost prema mjestu u kojem žive te ih se osposobljava da samostalno iskoriste mogućnosti koje se nalaze u domaćim resursima i lokalnoj zajednici. Istraživački institut Nordland (Nordland Research Institute) pratio je i procjenjivao ovaj projekt u prvoj godini rada (Skogvold, 2008.). Procjena je bila usmjerena na motivaciju i kreiranje 'poduzetničkog načina razmišljanja' ne samo među odgajateljima, učiteljima i djecom, već i među ravnateljima i lokalnim političarima. Kako bi se to postiglo, svi sudionici u projektu su razvili veze s lokalnim zajednicama - između vrtića, škola i lokalnih tvrtki i organizacija - onima u susjedstvu, ali i preko granice. Škole i vrtići (djeca, odgajatelji i cijele skupine i razredi) u susjednim županijama - koje su dijelom u različitim, susjednim

državama - ostvarile su tijekom prve godine projekta više od 1000 'prijelaza granice'. Što se sve događalo tijekom takvih posjeta? Odgajatelji i djeca iz jedne regije predstavljaju svoje lokalne zajednice i okoliš, te međusobno uče ne samo o onima koje posjećuju, već i o svojem kraju i sebi samima. Norveška obalna regija, sa svojim fjordovima i visokim planinama, jako je različita od švedske šumovite unutrašnjosti. Kako bi mogli predstaviti vlastitu zajednicu, djeca je sama pažljivo proučavaju. Jedna je norveška odgajateljica izvijestila o reakciji djeteta iz svoje grupe koje je, nakon posjeta dječjoj grupi u Švedskoj, reklo: 'Mi nemamo ništa za pokazati kad nas budu posjetili!' Ali, nakon samostalnog istraživanja, djeca su otkrila da imaju mnogo toga za pokazati i da se time mogu ponositi, te da u njihovu kraju ima puno potencijala i mogućnosti za razvoj.

U svakom se vrtiću i školi radi na razvoju općih poduzetničkih kvaliteta, gdje djeca mogu upotrijebiti svoju radoznalost i kreativnost, te naučiti surađivati u okruženju koje dopušta

pokušaj i pogrešku. Djeca uspostavljaju vlastite malene poslovne projekte, koristeći lokalne resurse. Jedni su se bavili usoljenom ribom, drugi izrađivali svijeće, džem, ljekovite masti - sve što se može prodavati na lokalnim sajmovima ili drugim manifestacijama. Neki od tih poduzetničkih projekata nude računalnu poduku, organizaciju festivala, sajмова, ili kazališnih predstava, gdje vode sve - od registracije kazališta do vođenja financija ili zatvaranja računa. Važan je slogan kojim se potiče poduzetništvo: 'Tragajte za mogućnostima, ne ograničenjima!' Pri tome nije lako odgajateljima i učiteljima, koji za ovo trebaju stručno usavršavanje i osigurano vrijeme za organizaciju suradnje i podrške takvom projektu. To, također, zahtijeva blisku suradnju između vrtića, škola i lokalne zajednice. Možda je to sve lakše postići u ruralnim sredinama - ali je od bitnog značaja za sve regije.

Anne Sofie Skogvold je istraživačica na Institutu za istraživanje Nordland.
anne.sofie.skogvold@nforsk.no

Razvijanje osjećaja zajedništva kod malene djece: učenje u zajednici u norveškim seoskim vrtićima

Wenche Rønning

Kako piše Wenche Rønning, Norveška je u zadnjih 10-15 godina doživjela procvat povezanosti odgojno-obrazovnih ustanova i lokalnih seoskih domaćinstava. Više obrazovne ustanove razvile su i nude tečajeve za nastavnike i roditelje seoske djece 'na samim gospodarstvima, kao mjestima potencijala znanja'. Time im se omogućava zajednički rad na stjecanju vrijednih iskustava u učenju. Lokalna seoska domaćinstva i vrtići surađuju u planiranju različitih aktivnosti i iskustava za djecu. Važna pokretačka

snaga u ovim aktivnostima je zabrinutost što djeca i mladi sve više vremena provode na internetu i gube dodir s prirodom i prirodnim procesima, koji su ih prije okruživali u odrastanju na selu ili njegovoj blizini.

Osim suradnje vrtića i obližnjih gospodarstava, osniva se sve više seoskih vrtića, koji sada pružaju potpuno jedinstveno okruženje za odgoj djece. U Norveškoj djeca od navršene prve godine imaju zajamčeno pravo na smještaj u vrtić, pa su seoski dječji vrtići postali